

tijstoppen

14 mei t/m 7 juni ~ Ernest Claestraat 12, Antwerpen ~ Curatie: Nina-Joy Thielemans & Niel de Vries

Bij springtij en stormvloed overschrijdt de Schelde haar door de mens gediceerde waterkanten en vloeit over de Blauwe Steen van de kaaimuur aan de Rechter Scheldeoever. Op die dagen verleent de volle maan haar voorrang en rimpelt zij vrijuit langs de stadsrand. Zo groet zij toestromende bewoners. Wie is de Schelde eigenlijk?

Moeten we het meervoud aanwenden? Zij behelst zoveel. Met haar vloedpeil biedt de Schelde ons haar onstuimigheid en volte aan, maar wat vliet er terug waarmee zij verder kan? Hoe kunnen we haar tegemoetkomen, haar fluïde lichaam leren kennen en dieper betrokken raken bij deze cruciale levensader? Via welke toegang is zij, in al haar meanderen, veranderen, getijen en betijen benaderbaar?

In *Tijstoppen* wordt de Schelde vanuit haar intrinsieke dynamiek verkend: haar vloed aan verhalen, stromingen, getij, erosie en afzettingen, die laag na laag het geheugen vormen van aanwezigheid, van een voortdurende stroom aan indrukken. De hier geëxposeerde werken vormen een tussentijdse topografie van culturele en ecologische connecties met de rivier en nodigen uit om de Schelde terug in onze levens op te nemen.

Elk op eigen wijze leggen de deelnemers zich toe op een aspect van de Schelde. Zij geven zich veelal fysiek over aan haar water, slik, rivierklei en ecosysteem. In het werk van Kiara Govaert, Carmen Molenaar, Samantha Pellarini, Joris De Rycke, Nina-Joy Thielemans en Niel de Vries komt een wezenlijke Schelde naar voren, die vanuit zorgvuldige verbintenissen met haar verschillende gedaanten gestalte krijgt. Voor wie de uitdaging tot inmenging aangaat kan de Schelde een ontmoetingsplek zijn, een bedding van vertroosting of een koers van belofte.

Tekst: Miek Zwamborn. Schrijver, vertaler en beeldend kunstenaar. Sinds 2017 brengt zij de zuidwestelijke kustlijn van het Schotse eiland Mull in kaart waar zij de collectieve studieplek KNOCKvologan opzette.

Kiara Govaert ~ Waterpeil & Borborygmi (I)
[papier, usb-stick, koptelefoon]

Waterpeil is visuele voorstelling van een meetinstrument, waarbij het zee peil wordt aangeduid van provincie Antwerpen rond de Schelde over de periode van het mioceen tot 2050.

Borborygmi is een performance die plaatsvond in de ruïen (de kapel, Keistraat te Antwerpen) Live gespeeld met field recordings van de ruïen, effecten en een hydrofoon tot een compositie die portret staat voor de ruïen en onze verhouding als stad met het water. Op deze usb-stick hoort u een kopie van de happening.

Carmen Molenaar ~ Print and Imprints (II)
[fotografie, papier, Schelde sediment, glas, 60*46cm]

Prints and Imprints is een gelaagd onderzoek naar de Schelde en haar historie. De twee werken zijn een graaftocht naar het dynamische karakter van de rivier, de interactie tussen mens en water en de sporen die hiervan terug te vinden zijn in de bodem en in de cartografie.

Het ene werk duikt in de overvloedige geschiedenis van Saeftinghe, het andere buigt zich over het verleden van wat nu het Galgenweel heet. Beide zijn het verzamelingen van foto's en sedimenten van veldonderzoeken langs de Schelde en interpretaties van oude kaarten en bodemprofielen. Samen vormen ze een glimp van de gelaagdheid en veranderlijke indrukken en afdrukken van dit rivierenlandschap.

Samantha Pellarini ~
Schelde MAGIC/ River Ghost (III)
[gevonden materiaal, foto print, video]

Schelde MAGIC/ River Ghost begon als een performatieve filmervaring waarbij deelnemers een tijdelijke documentatiecrew vormden. Samen verkenden zij de ondergrondse ruimtes van De Ruijten met één gemeenschappelijke vraag: is de rivier hier ooit geweest? En zo ja, is hij verdwenen? Deze collectieve verkenning vond plaats op 18 april om 16:30 uur 's middags, op een dag met hevige regenval en een getij van 5,1 meter in Antwerpen. Uitgerust met zintuiglijke instrumenten zoals warmtecamera's, geluidsrecorders en licht, zocht de groep gezamenlijk naar sporen van de verborgen rivier en haar verleden. Het werk, deels een documentaire-oefening, deels een speculatief ritueel, stelt de vraag hoe een rivier vorm krijgt en in andere gedaanten blijft voortbestaan. Kun jij zien wat zij zagen? Bekijk de fragmenten van dit altaar en ontdek het zelf.

Joris De Rycke ~ Schelde plant portraits (IV)
[RISO print, 32*43cm]

Een editie van 7 prints. Elke print verbeeldt een wilde plant uit de vegetatie langs de Scheldeoevers. Hun aanwezigheid getuigt van specifieke condities: getijdenwisselingen, brak water, milieustress enz. Deze planten kennen een lange geschiedenis van medicinaal- en volksgebruik. Woorden over hun gebruik, ecologie en beschrijving staan in elkaars nabijheid. Lees de betekenis erin als je wilt. Sommige zijn bekend, zoals selderij, die in wilde vorm langs de rivier groeit. Andere zijn obscuurder, maar samen vormen ze een beeld dat iets van de rivier vat. Als je voor ze zorgt, mag je prints mee naar huis nemen.

Nina-Joy Thielemans ~ Manuport: de korte ridders van Antverpia (V)
[keramiek op stampleem, 58,5*103,5*133 cm]

Een beeld uit de *Manuport* reeks wordt geplaatst naast keramische fragmenten uit de Korte Ridderstraat (opgraving, Archeologische dienst Antwerpen, 1980).

Manuport onderzoekt een hedendaagse relatie met de Schelde en haar vervuilde slib, voortkomend uit ervaringen in het Margueriedok; een schuulhaven waar getijdenwerking en slikvorming nog zichtbaar zijn. Door rechtekking en indijking zijn deze riviercycli in de stad zeldzaam geworden; werken met Scheldeklei is daardoor nauwelijks nog gangbaar. De keramiekfragmenten dateren uit 1250–1500, toen lokaal aardewerk nog werd gemaakt van klei uit een vrij stromende, getijdenrijke Schelde met krekens, schorren en een nog opkomende bedijking.

Niel de Vries ~ De kaart is niet het territorium & De Perfecte Rivier (VI)
[RISO print, 29,7*42cm | 4k digitale film, 16:14]

In deze twee werken onderzoek ik de Schelde als een verhalend en subjectief landschap. *De kaart is niet het territorium* is een sociale cartografie die voortkomt uit vijf mappingsessies aan boord van de Sint-Anna veerdienst. Door uren heen en weer te pendelen en in gesprek te gaan met mijn medepassagiers werd langzaam een waterig web van lokale verhalen, kennis en herinneringen in kaart gebracht.

Mijn film *De Perfecte Rivier* vertrekt daarentegen vanuit de hedendaagse stedelijke ontwikkeling, die de Schelde kadert als een passief decor om naar te kijken. Gaandeweg maakt de essayistische stem plaats voor een speculatief verhaal verteld vanuit de modder: troebel, glibberig en levend.

